

Quatre representacions de Maria Palou

L'empresa del Teatre Bartrina realitza esforços ben lloables per a que vagin desfilant per nostra ciutat totes aquelles companyies teatrals de més prestigi i més solvència artística.

D'aquests esforços, ara acaba d'oferir-nos-en una bella mostra amb les quatre representacions de la companyia Maria Palou, que ultra el prestigi de que vé aureolada l'artista que li dona nom, té la remarkable importància d'oferir un conjunt d'artistes notables i la d'anar dirigits per l'escriptor F. Sassone.

La primera de les obres representades fou *Calla, corazón*, de Sassone. Aquesta obra era ja coneguda del nostre públic, per haver sigut estrenada en el mateix teatre, l'any passat, per la Maria Fortuny. Ara no'ns ha agradat pas més. Es una comèdia que peca de falsa; no es cap troç de vida, i fins dubtem que pugui ésser un cas possible. Potser aquesta impressió es produïda per la manera absurda del desenllaç. El cert és que ni un sol moment arriba a produir la sensació de realitat. Tots els personatges, que en el primer acte apareixen bastant ben dibuixats, acaben en caricatura; sobre tot, els de més relleu. L'últim acte ens donà la sensació de quelcom fora de lloc; al nostre entendre, hi sobra per complet.

La segona representació fou l'estrena de la comèdia *Nuestras hermanas*, de Ramírez Angel i Angel Lázaro. Es una comèdia que no s'apoya en cap argument, que no té ni aquell mínim de trama indispensable a tota obra teatral per a que li dongui vida. Les filigranes de llenguatge, les ocurrències gracioses, la fluidesa del diàleg, tot ço que te d'agradable la comèdia, encaixaria perfectament en el marc d'una revista il·lustrada, per a us de burgesetes i menestresales somniadores. Tant s'hi nota la manca d'aquell mínim d'acció que esmentavem, que fins al caure el teló, hom creu que la comèdia no està encara acabada.

*
**

Va fent-se ja gairebé obligatori que totes les companyies de comèdia reforcin llur repertori do-

nant-hi entrada a les obres de l'autor de moda: Luigi Pirandello.

L'autor de moda. Jo crec que, avui per avui, es la definició més exacta que hom pot fer d'aquest autor. Les comèdies que aquí li coneixem produeixen, efectivament, una certa obsessió; interessen, preocupen, apassionen. Però d'això a creure que estem davant d'una revolució en el teatre, hi va una distància enorme. Ni es una cosa genial, d'aquelles que porten en si un segell d'immortalitat, ni es tampoc una cosa insignificant. Estem davant d'un comediògraf eminent, notabilíssim, que sab valdre's d'infinat de ressorts per a dominar al públic, que crea tipus de comèdia acabadíssims, però que té la gosadia de valdre's del teatre no res menys que amb la pretensió de crear un sistema filosòfic. Per a mí, lo que menys interessa de les comèdies de Pirandello és precisament llur filosofia. La trobo com una mena de jocs malabars. Jo crec de bona fé que la filosofia es una cosa massa sèria per a que de cop i volta pugui devenir una cosa lleugera, enginyosa i alada. Ademés, crec que aquesta filosofia, ben mirat, no fa més que elevar a la quinta potència aquella frase amarga de Larra, que ha devingut ja gairebé doctrina popular, quan davant de la hipocresia de la gent exclamava: *Tot l'any es carnaval*.

Però no es aquest el lloc de discutir les idees filosòfiques del vigorós autor sicilià, qui al menys en aquests moments, reté l'atenció mundial.

La comèdia representada per la companyia Palou fou *La razón de los demás*. Aquesta comèdia podria anar signada per qualsevol altre autor de nom. Vull dir que aquí el sistema filosòfic hi apareix amb tan poc relleu, que no sembla una comèdia pirencaiana.

No'ns importa, naturalment. La comèdia té una construcció solidíssima, els tipus estan ben traçats, tots d'una peça, i son moguts amb una trassa i una habilitat insuperables. Aquesta fermesa en la psicologia dels personatges és, potser, el mèrit sobresortint de les comèdies de Pirandello.

La razón de los demás és, doncs, una excel·lent

comèdia. No es la mellor que coneixem de l'autor, ni es superior a altres de diversos autors; però es una comèdia de bona llei.

Es representà, també al mateix dia, un sainet ple de gràcia de Gerardo Feria, que té per nom *Capita de Santo*.

Finalment, la companyia Palou estrenà la comèdia *El pudor*, de Martínez Sierra i Sassone. Martínez Sierra es un comedïograf notable, conciençut, que manté les seves obres sempre en un nivell artístic remarcable. Aixó vol dir que una comèdia d'aquest autor s'escolta sempre amb gust, i que sempre conté algunes valors positives. *El pudor*, no obstant, no passa del nivell mig de les demés obres. Al meu parer, peca un xic de convencional. Els personatges donen la sensació de que son creats per força, i que els autors els han reunit incidentalment per a preparar el casament de la pudorosa Socorro i l'acabat Pepe Marineda. La comèdia logra, malgrat el seu convencionalisme, mantenir l'interés del auditori, que's deix emportar per la gràcia del diàleg, i aplaudeix amb gust perquè s'acaba bé. El sentiment del pudor triomfa contra el vici, i això presuposa un triomf segur ens tots els públics.

*
**

Si la comèdia *Calla, corazón*, no'ns va convèncer, en canvi el treball de la senyora Palou en el paper de protagonista es d'un mèrit eminent. Es una gran actriu de comèdia, la senyora Palou. Clara la dicció, expressiva de faccions, fina de gest, espontània en el diàleg, s'ofereix en ella el conjunt d'un gran temperament artístic. En *La razón de los demás* pogué fer gala de totes les seves rellevants qualitats, i'l seu treball ens donà la sensació de quelcom defini-

tiu. No desmeresqué tampoc en l'interpretació de *El pudor*, oferint-nos un treball notabilíssim, ple de matisos i ric de detalls. En *Nuestras hermanas* estigué quelcom borrosa, però es que el personatge no permetia res més.

Agradà força, també, l'Herminia Mas. Es una actriu que posa en els personatges que representa tota la seva gràcia i desenvoltura, i en tots s'hi encaixa perfectament.

Pilar Giménez feu també unes característiques ben notables.

Dels homes, ens agradà en primer terme el senyor Tedfil Palou. Oferí un treball ponderat, seré, ecuanim. Te fusta de gran actor. Exagerà un xic en el paper de Moritz, de *Calla, corazón*, però no es culpa seva l'haver d'encarnar un alemany estúpit. Aquests alemanys que'ls autors castellans intercalen en llurs comèdies, solen ésser sempre estúpits, segurament per la mateixa raó que'ls autors estrangers pinten sempre vestits de toreros els personatges espanyols.

El senyor Aguirre se'ns mostrà molt voluntariós, molt correcte; té, no obstant, una veu quelcom estrident que a estones desentona. Molt graciós, molt a tó, en el paper de José, de *El pudor*.

Ramiro de la Mata es també un actor excel·lent. Però la seva veu es senzillament llastimosa.

Completaven el conjunt les senyores Leyva, Guerrero, Infiesta, Montes, García i els senyors Raysser, Avila, Alburquerque, Moreno, Albalat i nena Mas.

La presentació, esplèndida, fastuosa, cuidadíssima fins en els detalls més nimis. Podem, doncs, felicitar a l'empresa del Bartrina, per haver-nos ofert aquestes quatre vetllades que deixaràn un bon record entre els aimants del teatre.

A. MARTI BAIGES

